VR 2026 1206 DOC.0609/5

OVER DE WIJZIGING VAN HET JEUGDDELINQUENTIEDECREET

Vlaamse Raad WVG
Welzijn • Volksgezondheid • Gezin

Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.vlaamseraadwvg.be – T +32 2 209 01 11 – E info@vlaamseraadwvg.be

Adviesvraag	voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de harmonisatie in functie van het Nieuw Strafwetboek en overige wijzigingen.	
Adviesvrager	Zuhal Demir - Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk	
Ontvangst adviesvraag	29 april 2026	
Decretale opdracht	adviesfunctie	
Goedkeuring	Sectorale kamer Gezin en Jongerenwelzijn op 13 mei 2026, bij consensus	
Contactpersoon	Barbara Krekels	bkrekels@serv.be

Inhoud

Advies 4

Situering 4

1. Algemene appreciatie 4

2. Aanbevelingen 5

2.1 Bewaak de principes van het jeugddelinquentierecht 5

2.2 Perk de beoordelingsruimte van de jeugdrechter niet in 6

2.3 Zet meer in op preventie en jeugdhulpverlening 7

Advies

Situering

Het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht (hierna: het wijzigingsdecreet) wijzigt het jeugddelinquentiedecreet teneinde het te harmoniseren met het Nieuw Strafwetboek. Het behouden van een status quo wordt als doel van de harmonisatie-oefening naar voor geschoven. De omzetting is nodig door de invoering van strafniveaus in het Strafwetboek. Tegelijk wordt er van de gelegenheid gebruik gemaakt om de lijst van misdrijfcategorieën te actualiseren en om enkele nieuwe misdrijven en misdrijfomschrijvingen op te nemen.

1. Algemene appreciatie

Het is **goed dat de regelgever** het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht zal aanpassen aan de wijzigingen in het nieuwe strafwetboek. Zo **zorgt** de regelgever **voor continuïteit en rechtszekerheid.** Er ontstaan geen lacunes en de rechtsgronden voor de minderjarige delictplegers blijven duidelijk.

De raad betreurt evenwel het ontbreken van tijd en ruimte voor een open debat over de impact van de wijzigingen en de coherentie ervan met het globale jeugddelinquentiebeleid. De regelgever kiest voor het snel doorvoeren van dit wijzigingsdecreet. Er hebben geen voorafgaande besprekingen plaatsgevonden en ook voor het advies van de raad wordt een spoedprocedure ingesteld. Om de consequenties van alle aanpassingen goed in te schatten, waren meer duiding en tijd zeker welkom geweest.

De wijzigingen gaan al in vanaf september 2026. De raad is bezorgd dat deze snelheid ook de kans op onzorgvuldigheden, hiaten of ongewenste gevolgen verhoogt. Is het voor de magistratuur haalbaar om deze wijzigingen tijdig te verwerken? Is het werken met de concordantietabel in de praktijk hanteerbaar? Het lijkt de raad wenselijk om **ten minste een overgangsperiode te voorzien**.

In elk geval vraagt de raad ook om **de impact van de wijzigingen op te volgen en een evaluatie van het wijzigingsdecreet te voorzien**.

Zorgen over het status quo

Inhoudelijk wordt het behouden van de status quo als doel benadrukt, maar tegelijk worden ook een aantal zaken geactualiseerd. De raad ervaart hiertussen toch een zeker spanningsveld.

Er rijzen heel wat vragen en bezorgheden over de aanpassingen en de actualisering.

- Zullen er meer jongeren naar de gemeenschapsinstellingen gaan? Zullen er meer jongeren uit handen gegeven worden?
- Wat zal de impact van de aanpassingen zijn op jongeren tussen 12 en 14 jaar? In het JOKER wordt gewag gemaakt van flankerende maatregelen voor de leeftijdscategorie 12 tot 14 jaar. Aan welk soort van maatregelen wordt er gedacht?
- Elektronische monitoring wordt in de memorie van toelichting soms ook gekoppeld aan een positief project en ambulante maatregelen (bij artikels 5 en 8). Die maatregelen staan op zichzelf en hebben geen ondersteuning van elektronische monitoring nodig. Beide types van maatregelen inhoudelijk linken, kan strafverzwaring tot gevolg hebben en ook tot moeilijkheden leiden in de uitvoering en opvolging van de ambulante maatregelen.
- Welke impact zullen de wijzigingen op het werkveld hebben? Zullen jeugdhulpverleners na de omzetting van de vorken naar de niveaus nog voor alle jeugddelicten kunnen samenwerken met de gemeenschapsinstellingen, waar dit vandaag kan?
- Wat is de impact op de magistratuur? Welke ruimte en flexibiliteit zullen jeugdrechters nog hebben bij de toepassing van deze sancties?
- Welke budgettaire gevolgen worden ingeschat voor de betrokken ministers en beleidsdomeinen?

De raad vreest dat er met het voorliggende wijzigingsdecreet effectief ook sprake zal zijn van **verstrenging en strafverzwaring als gevolg van de aanpassingen en de actualisering. Dat kan geenszins de bedoeling zijn.** De raad is in het bijzonder bezorgd over het risico op verstrenging voor de 12 tot 14-jarigen.

Omwille van de korte adviestermijn zal de raad zich in dit advies beperken tot aanbevelingen van algemene en principiële aard.

2. Aanbevelingen

2.1 Bewaak de principes van het jeugddelinquentierecht

Bij wijzigingen aan het jeugddelinquentiedecreet moeten de principes van het jeugddelinquentierecht overeind blijven en actief bewaakt worden, zijnde

- Het vertrekken van **pedagogische en herstelgerichte uitgangspunten**.
- Het hanteren van het principe van **subsidiariteit** (met geslotenheid als uiterste maatregel).

- Het hanteren van het principe van **proportionaliteit**: reacties en maatregelen aangepast aan minderjarigen (werken op maat).

Toets het wijzigingsdecreet ex-ante

De raad dringt erop aan dat **de impact van de voorstellen en de concordantietabel juridisch nog goed worden nagekeken, met de principes van het jeugddelinquentierecht als uitgangspunt** opdat het wijzigingsdecreet geen strafverzwaring in het kader van jeugddelinquentie met zich meebrengt.

Tevens pleit hij ervoor, net zoals de Vlaamse Jeugdraad, om **een behoudsclausule in het wijzigingsdecreet op te nemen** die kan garanderen dat het huidige toepassingsgebied behouden blijft, zonder uitbreiding. Op die manier kan worden verzekerd dat de omzetting naar de nieuwe strafniveaus geen inhoudelijke wijzigingen met zich meebrengt.

2.2 Perk de beoordelingsruimte van de jeugdrechter niet in

In het jeugddelinquentierecht moeten **beslissingen** genomen worden **op maat van de jongere** en vanuit een **pedagogisch en herstelgericht perspectief**. De jeugdrechter heeft daartoe een ruime beoordelingsbevoegdheid en autonomie. De raad dringt erop aan deze niet in te perken.

Artikel 6 wijzigt artikel 25/2 dat **het kortverblijf** regelt als maatregel in de voorbereidende fase van de rechtspleging. In het wijzigingsdecreet wordt het woord 'maximaal' geschrapt om naar een vaste duur van 14 dagen te gaan. Dit houdt de facto een verzwaring in omdat 'maximaal' veronderstelt dat het ook minder lang kan zijn. De raad meent dat de beoordeling hiervan best aan de jeugdrechter wordt overgelaten.

- De raad vraagt om het woord 'maximaal' te behouden.

In het wijzigingsdecreet worden voor bepaalde categorieën van misdrijven uitsluitingscriteria opgenomen om **elektronische monitoring** als maatregel in te zetten. Vertrekkend vanuit het proportionaliteitsprincipe vindt de raad het niet opportuun dat het wijzigingsdecreet het arsenaal aan mogelijke maatregelen al inperkt. De beoordeling hierover wordt beter aan de jeugdrechter overgelaten.

- Neem in het wijzigingsdecreet geen uitsluitingscriteria op voor elektronische monitoring als maatregel. Behoud hier de beoordelingsbevoegdheid van de jeugdrechter.

De raad vraagt om ook een **correctiemechanisme** te voorzien waarbij de jeugdrechter kan beslissen om terug te gaan naar minder zware categorisering van de feiten. Dit maakt het mogelijk dat een bepaalde kwalificatie die in de onderzoeksfase aan de feiten gegeven werd, bij de beoordeling van de feiten ten gronde nog kan gecorrigeerd worden.

- Voorzie een correctiemechanisme dat de jeugdrechter toelaat nog bij te sturen wanneer initieel een te zware kwalificatie aan de feiten werd toegekend.

2.3 Zet meer in op preventie en jeugdhulpverlening

De raad wenst naar aanleiding van dit wijzigingsdecreet nogmaals **het belang van investeringen in preventie en in capaciteitsverhoging in de jeugdhulpverlening** te benadrukken. We zijn het als samenleving aan al onze kinderen en jongeren verschuldigd om ze op een goede manier te begeleiden naar volwassenheid en hen vanuit een pedagogische rol bij te staan wanneer het fout loopt.

De raad is bezorgd dat er nu, door tekorten op vlak van preventieve gezinsondersteuning en jeugdhulpverlening, via een 'actualisatie' toch naar een verstrenging van de aanpak van jeugddelicten gegaan wordt. De raad verwijst naar het advies van de Vlaamse Jeugdraad dat ook waarschuwt voor het gevaar van de zogenaamde 'vermoffing' wanneer oplossingen voor problemen op de foute plek worden gezocht en opnames in gesloten voorzieningen oneigenlijk worden ingezet. Dit komt in conflict met het principe van subsidiariteit dat geslotenheid als uiterste maatregel beschouwt.

In de conceptnota 'De jeugdhulp van morgen' kondigde de minister van Welzijn een aantal goede initiatieven aan maar er blijft een lange weg te gaan. **De raad vraagt de Vlaamse Regering met aandrang om verder sterk in te zetten op preventieve initiatieven en op het versterken van de jeugdhulpverlening.**

In het voorontwerp van decreet worden ook enkele nieuwe misdrijven en feiten benoemd, zoals feiten in digitale leefwereld en seksuele delicten. Dat wordt door de raad ondersteund, omdat dit meer rechtszekerheid met zich meebrengt voor slachtoffers van deze delicten. De raad pleit er ook hier voor om sterk in te zetten op preventie en hulpverlening en om een noodzakelijke bestraffing volgens de geest van het jeugddelinquentierecht te beoordelen en te begeleiden.